

VAGUNIJÄRELEVAATAJA II

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid vagunijärelevaataja II kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu juurde moodustatud raudteetranspordi töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeamet
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Jana Kaimer	Elektriraudtee AS
Raivo Pütsep	Tallinna Transpordikool
Mare Kallaste	Raudteeamet
Kaie Piiskop	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Eve Altermann	Eesti Raudtee AS

Ajavahemikus 10. – 25. oktoober 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 7 ettevõtte esindajad Eesti erinevatest piirkondadest. Vagunijärelevaataja II kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Vagunijärelevaataja II kutsekvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Vagunijärelevaataja II kutsekvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 16. jaanuaril 2003. a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 6.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasi-andmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmiste.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmiste.

Eriosaoskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmiste, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaosaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtaase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub vagunijärelevaataja töö mootorsõidukite hoolduse ja remondi valdkonda, kood 502

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub vagunijärelevaataja 7. pearühma “Oskus- ja käsitöölised”, kood 723.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Vagunijärelevaataja II
Inglise keeles:	Wagon supervisor II
Vene keeles:	Осмотрщик вагонов II

5 KUTSEKIRJELDUS

Vagunijärelevaataja teostab raudteeveeremi tehnoholet ja remonditöid rongides peale nende saabumist ja enne väljumist raudteejaamades, samuti vagunite ülevaatust ja remonti enne kaubavagunite laadimisele andmist või reisivagunite rongi koosseisu paigutamist. Vagunijärelevaataja teadmised ja oskused võimaldavad tal remontida ja katsetada raudteevagunite erinevaid seadmeid ning leida erinevate vigade põhjusi. Oma tööülesannete täitmisel juhendab ta kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest (standardid, juhendid jm) ning raudteeveeremi ehitust ja raudteeveeremi tehnohooldet ja remondi teostamise korrast raudteel. Ta järgib üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Töö nõuab tehnilise dokumentatsiooni käsitlemise oskust, lukksepatöö põhimõtete tundmist ja kasutamist.

Vagunijärelevaataja II kvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav kutsealane ettevalmistus, lukksepatöö kogemus, soovitatav on erialane kutsekeskharidus või põhiharidus ja vähemalt 1-aastane erialane töökogemus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Majandus – algtase

6.1.2 Õigusaktid – algtase

- 1) kutsealaga seotud õigusaktid ja juhendid ettenähtud mahus, sh
 - a) raudtee tehnokasutuseeskiri
 - b) signalisatsioonijuhend

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

- c) veeremi automaatsidurite remondi ja tehnohooldde juhend
 - d) vagunite rattapaaride koostamise, ülevaatuse ja remondi juhend
 - e) raudteeveeremi pidurikasutuse juhend
 - f) rull-laagritega vagunipukside remondi ja tehnohooldde juhend
 - g) vagunijärelevaataja ja veeremiremondilukksepa töökaitse juhend
 - h) vagunijärelevaataja töökorraldusjuhend
- 2) tööõigus
 - 3) tööohutusega seotud õigusaktid
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus - algtase
- 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) keskkonnakaitse
 - 4) jäätmekäitlus
 - 5) esmaabi
- 6.1.4 Arvuti kasutamine – moodulid AO1-AO3 (vt lisa A)
- 6.1.5 Keeleoskus (vt lisa B)
- 1) eesti keel – algtase
 - 2) võõrkeel – algtase
- 6.1.6 Suhtlemine
- 6.1.7 Kutse-eesitamine

6.2 Põhioskused ja –teadmised

- 6.2.1 Erialane terminoloogia – eesti ja vene keeles
- 6.2.2 Vagunite tehnohooldes kasutatavate masinate, seadmete ja mõõteriistade ehitus ja kasutamine
- 6.2.3 Vagunite ehitus ja kasutusvaldkond
- 6.2.4 Vagunidetailide ja –sõlmede ehitus ja remondi tehnoloogia
- 6.2.5 Vagunite tehnohooldde kord vastavalt vagunijärelevaataja töökorraldusjuhendile
- 1) vagunite tehnohoole läbivates rongides
 - 2) vagunite tehnohoole vagunite ettevalmistamisel vedudeks
 - 3) vagunite tehnohoole sorteerimisjaama tehnohooldepunktides
 - 4) välisriikidele saadetavate vagunite tehnohoole
 - 5) reisivagunite tehnohoole kooste ja –pöördepunktides
 - 6) piirijaamades toimuva vagunite vastuvõtu-üleandmise tehnilised nõuded
- 6.2.6 Vagunite detailidele ja sõlmedele esitatavad tehnilised nõuded ja vead, millede olemasolul on keelatud vaguneid rongi panna või liikumist jätkata
- 6.2.7 Automaatpiduriproovi tegemise kord, pidurite normid ja piduriteatise täitmine
- 6.2.8 Raudteeala töö- ja elektriõhutus
- 6.2.9 Põhiteadmised tehnokasutuseeskirjast ja selle lisadest
- 6.2.10 Tööde teostamine vastavalt tehnokasutuseeskirjale (TKE) ja tööde teostamise korrale raudteel
- 6.2.11 Vagunite korraliste remontide tähtsajad

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Keevitamine (soovitavalt elekter-gaaskeevitaja tunnistus)
- 6.3.2 Tõste- ja transpordivahendite kasutamine

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsilise koormuse taluvus
- 2) pinge- ja keskkonnataluvus
- 3) liigutuste täpsus, hea koordinatsioon

- 4) kontsentreerumisvõime
- 5) iseseisvus ja otsustusvõime
- 6) koostöövalmidus ja -võime
- 7) täpsus ja korrektsus
- 8) kohusetundlikkus
- 9) õppimisvalmidus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.